

Tytuł: Udział pokarmu kobiecego w żywieniu dzieci do 2. r.ż. w Polsce na przykładzie województwa kujawsko-pomorskiego. / Share of human milk in feeding children to the second year of life in Poland on the example of Kuyavian-Pomeranian Voivodeship.

Słowa kluczowe: karmienie piersią noworodek mleko ludzkie

Keywords: breastfeeding newborn human milk

Autorzy:

Urszula Bernatowicz-Łojko - <p>Oddział Noworodków i Intensywnej Terapii Neonatologicznej, Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera w Toruniu</p>

Maria Wilińska - <p>Klinika Neonatologii, Szpital Kliniczny im. prof. Orłowskiego, Warszawa</p>

Aleksandra Wesołowska

Streszczenie:

Celem niniejszej pracy była aktualizacja danych, dotyczących modelu żywienia dzieci w Polsce w wieku od urodzenia do 2. r.ż., na przykładzie województwa kujawsko-pomorskiego.

Materiał i metody.

Wykorzystano ankiety, adresowane do matek dzieci w następujących przedziałach wiekowych: noworodki (176 ankiet), niemowlęta i małe dzieci w ogólnej liczbie 795, w chwili badania w wieku – do 4.m.ż., 5. i 6. m.ż., 7. i 8. m.ż., od 12. do 15. m.ż. oraz od 15. m.ż. do ukończenia 2. r.ż.

Wyniki.

Odsetek matek rozpoczynających karmienie piersią jest duży (99,4%) – ale tylko 65% karmi wyłącznie piersią w szpitalu. Zaobserwowano praktyki szpitalne, niesprzyjające karmieniu piersią, takie jak dokarmianie butelką czy też dopajanie 5% glukozą oraz niewystarczające zaopatrzenie w sprzęt laktacyjny. Znacznie niższy niż zalecany jest udział mleka matki w żywieniu dzieci w pierwszym półroczu życia (wskaźnik wyłącznego karmienia piersią dzieci do 6. m.ż. – 22,4%). Przeważająca część niemowląt starszych niż 6 m.ż. jest karmiona wyłącznie sztucznie (57%). Zaobserwowano tendencję do całkowitej eliminacji mleka matki w diecie małych dzieci, które nie ukończyły 12. m.ż. Karmienie dzieci długo i efektywnie do 2. r.ż. należy do rzadkości (5% dzieci będących w chwili badania w wieku 15–24 m.ż.).

Wnioski.

Udział pokarmu kobiecego w żywieniu dzieci w wieku 0–2 lata w woj. kujawsko-pomorskim uległ w ostatnich latach znaczącemu obniżeniu. By poprawić aktualną sytuację, potrzebny jest monitoring wskaźników karmienia piersią w Polsce oraz wprowadzenie rozwiązań systemowych o charakterze edukacyjnym i wpierającym dobre praktyki żywienia niemowląt i małych dzieci

(przykładowe rozwiązania: refundacja poradlaktacyjnych, organizacja banków mleka).

Abstract:

The aim of this study was to update the data on the share of human milk in feeding children to the second year of life in Poland on the example of Kuyavian-Pomeranian Voivodeship.

Material and methods.

We used a survey addressed to the mothers of infants within these age groups: newborns (n = 176), infants and small children in the total number of 795 at the age of the study to 4 months, 5 and 6 months, 7 and 8 months, from 12 to 15 months, and 15 months to completion of two years of age.

Results.

High percentage of mothers start to breastfeed (99,4%) but only 65% of exclusive breastfeeding in hospital. Variety of practices such bottle-feeding and milk substitution by 5% glucose and insufficient equipment for mothers were observed in hospitals. Much fewer than recommended children are breastfed in the first six months of year (rates of exclusive BF is 22,4%). The majority of infants older than six months are artificially fed only (57%). Long and effective breastfeeding of children to the second year, as recommended, is very rare in Poland (5%).

Conclusions.

Share of breast milk in the diets of children 0-2 years old in the Kuyavian-Pomeranian Voivodeship has been significantly reduced recently. To improve current situation there is a need to monitor breastfeeding rates in the whole country and introduction of systematic solution to education and to establish the best practice of breastfeeding (lactation support free of charge and reactivation of human milk bank may be an example).